

מקורות חנוכה ה'תשפ"ו הגיבור החשוב בתולדותינו

לבוש סימן תע"ר: לא קבעום אלא להלל ולהודות [בצורה רוחנית על הצלת הנפש] ולא למשתה ושמחה [גופניים]. אבל בימי המן שהייתה הגזירה להשמיד את הגופות, שיש בו ביטול משתה ושמחה... כשנצלו ממנו קבעו להללו ולשבחו על ידי **משתה ושמחה**.

בראשית רבה ב,ד: 'והארץ הייתה תהו ובהו וחשך על פני תהום' - ר"ש בן לקיש פתר קרא בגליות: 'והארץ הייתה תהו' - זו גלות בבל. 'ובהו' - זו גלות מדי. 'תהום' - זה גלות אדום. 'וחושך' - זו גלות יון ... שהיתה אומרת **כתבו לכם על קרן השור**, שאין לכם חלק באלוקי ישראל.

מגלה עמוקות ואתחנן רמז רנב: אנטיכוס הוא בגימטריא יוסף (156), שהיה מלך יון שהוא גם כן בגימטריא יוסף (156), ולכן אמר 'כתבו על קרן שור שאין לכם חלק באלוקי ישראל' וכי יוסף נמשל לשור, ככתוב 'בכור שורו הדר לו', שיצא ממנו יהושע בן נון שכבש הארץ וכוחו היה ככוח השור.

ספר המאמרים תש"א/59: בכללות העניין אינו מובן, דהנה כשהתגברו ונכנסו להיכל, עניין הניצוח שהראו הוא לטמא את השמנים שהיו בהיכל. דהרי בבית המקדש היו כלי כסף וזהב אשר דרכם של המנצחים במלחמה לשלול זהב ואבנים יקרות, ובמלחמת היוונים לא נזכר כל זה, אלא שטימאו את השמנים שהיה בבית המקדש? ... ולמה התאמצו לטמא את השמנים [ולא לשפוך אותם]?

3. רמב"ן ויקרא טז,ח: המתחכמים בטבע הנמשכים אחרי היווני, אשר הכחיש **כל דבר זולתי המורגש לו**, והגיס דעתו לחשוב הוא ותלמידיו הרשעים כי כל עניין **שלא השיג הוא בסברתו - אינו אמת**.

ליקוטי שיחות ג/815: המטרה בגזירות היוונים הייתה 'להשכיחם תורתך', להשכיח מהיהודים את התורה **שלך**, את האלוקות שבתורה שלמעלה משכל. הם לא התנגדו לעצם לימוד השכל והחכמה שבתורה, אלא לא לראות בה חכמה אלוקית נשגבה. זאת ההסברה בכך שהיוונים טימאו כל השמנים שבהיכל. כל העניין של טומאה וטהרה הוא למעלה מהשכל, אין כל הבנה הגיונית לכך שמת מטמא וטבילה במקווה מטהרת, זאת רק גזירה אלוקית ולכן היוונים נאבקו בכך.

1. ליקוטי שיחות טו/368 והערה 16: בתפילת הנרות הללו מזכירים שלוש סוגי הצלה - "על התשועות, על הניסים ועל הנפלאות". "תשועות" היא ישועה מסכנה בלא נס, כמו ההצלה מהיוונים שהקיפו את המזבח במודיעין. הם היו מעטים ולכן לא נזקקו לנס להינצל מהם. "ניסים" הם ניצחון המלחמה, שהיו ניסים גדולים, אבל עדיין היה זה רק נס ולא פלא החורג לגמרי מגדרי הטבע. ואילו "נפלאות" הם נס פך השמן שהוא יוצא לגמרי מגדרי המציאות.

2. שבת כא,ב: מאי חנוכה? דתנו רבנן, בכ"ה בכסליו, יומי דחנוכה שמונה הם שלא מספידים ולא מתענים בהם, שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד. נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה.

מהרש"א: פירש הר"ן תיבת 'חנוכה' - 'חנו בכה'. וקצת קשה איך ימי החנוכה הם זכר לחנייה והרי הותר בהם מלאכה ולא ניתנו אלא להלל ולהודות? נראה לפרש דנקרא 'חנוכה' על שם 'חנוכת המזבח', כדאמר' במסכת עבודה זרה, דבית חשמונאי גנזו אבני מזבח ששיקצו עובדי גילולים לעבודה זרה והוצרכו לכנות מזבח חדש. ולא קאמר הכא 'מאי חנוכה' אלא **מאיזה נס קבעו אותו להדליק בו נרות?**

רש"י: מאי חנוכה - על איזה נס קבעוה?

פרי חדש אורח חיים תער: אין סברא שעיקר יום הניצחון שנחו מאויביהם ... לא יקבעוהו לדורות. אלא אילולי נס השמן היו קובעים יום אחד יום טוב בהלל, אלא שבשביל נס פך השמן קבעו ח' ימים לדורות.

רמב"ם הלכות חנוכה: כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל וביטלו דתם ... ופשטו ידם בממונם ובכנותיהם ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות... עד שריחם עליהם אלוקי אבותינו והושיעם מידם והצילם, וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם... ב. וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדום בכ"ה כסליו ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד ... והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור.